

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวศัพิศราชธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวศัพิศราชธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3
2. เพื่อศึกษาการบริหารแนวศัพิศราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมุติฐานไว้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวศัพิศราชธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 มีความสัมพันธ์กัน
2. ระดับการบริหารแนวศัพิศราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับมาก
3. ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิชราชธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม การบริหารแนวทศพิชราชธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของการบริหารแนวทศพิชราชธรรม พบว่า

การบริหารแนวทศพิชราชธรรม ด้านทาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความสำคัญแก่บุคคล และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง ในด้านมีความคิดริเริ่ม ในด้านมีความคิด ในด้านมีความน่าเชื่อถือ ในด้านมองกว้างและไกล ในด้านมีความใฝ่รู้ ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ ในด้านคุณธรรมจริยธรรม

การบริหารแนวทศพิชราชธรรม ด้านศีล มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านคุณธรรมจริยธรรม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง ในด้านมีความคิดริเริ่ม ในด้านมีความคิด ในด้านมีความสำคัญแก่บุคคล ในด้านมีความน่าเชื่อถือ ในด้านมองกว้างและไกล ในด้านมีความใฝ่รู้ ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ

การบริหารแนวทศพิชราชธรรม ด้านปริจจาคะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านความสำคัญแก่บุคคล ในด้านมีความน่าเชื่อถือ ในด้านมีความใฝ่รู้ ในด้านคุณธรรมจริยธรรม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง ในด้านมีความคิดริเริ่ม ในด้านมีความคิด ในด้านมองกว้างและไกล ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ

การบริหารแนวทศพิชราชธรรม ด้านอาชชวะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านคุณธรรมจริยธรรม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง ในด้านมีความคิดริเริ่ม ในด้านมีความคิด ในด้านความสำคัญแก่บุคคล ในด้านมีความน่าเชื่อถือ ในด้านมองกว้างและไกล ในด้านมีความใฝ่รู้ ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ

ความใฝ่รู้ ในด้านคุณธรรมจริยธรรม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง ในด้านมีความคิดริเริ่ม ในด้านมีความคิด ในด้านความสำคัญแก่บุคคล ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาการบริหารแนวศัพทราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารแนวศัพทราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยพิจารณา 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ด้านศีล ด้านมัทวะ ด้านอวิโรชนะ ส่วนด้านทาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แนวศัพทราชธรรม ในด้านทาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการให้อภัยแก่บุคคลผู้มีจิตสำนึกผิด มีการให้ความรู้ในด้านการศึกษิตตามสาขาต่าง ๆ มีการช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์เมื่อถูกภัยพิบัติ มีการสละทรัพย์สินของของตนเพื่อการกุศล มีการสร้างแหล่งเรียนรู้ตามสถานที่สาธารณะ

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แนวศัพทราชธรรม ในด้านศีล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการประกอบสัมมาชีพโดยสุจริต มีการประพฤติตนตามธรรมเนียมธรรม มีการรักษา กาย วาจา ใจ ให้เป็นปกติ การรักษาความสุจริตต่อหน้าที่ทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีการละเว้นจากการทำผิดศีล

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แนวศัพทราชธรรม ในด้านปริจาคะ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการสงเคราะห์ญาติตามโอกาสอันสมควร การเป็นผู้มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีการให้สิ่งของแก่ผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีการเกื้อกูลคำจุนผู้ที่ขัดสนขาดแคลน

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แนวศัพทราชธรรม ในด้านอาชวาระ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีภาพลักษณ์การแสดงออกที่น่าเชื่อถือได้ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความซื่อตรงไม่ทุจริตต่อหน้าที่การงานเพื่อหาผลประโยชน์ การให้บริการแก่สังคมด้วยความชอบธรรม มีการบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แนวทศพิศราชธรรม ในด้านมัทวะ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี มีการวางตัวเหมาะสม มีความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ประสพสุข มีการคิดดี พุทธิ ทำดี และรู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตน การรู้จักทำจิตใจให้เป็นกลางไม่เอนเอียงตามกระแส

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แนวทศพิศราชธรรม ในด้านตปะ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการสร้างจิตสำนึกความละเอียดและเกรงกลัวให้มีขึ้นในตัว การข่มความทะยานอยากที่เป็นค่านิยมแบบผิด ๆ การรู้จักอดทน อดกลั้น ต่ออารมณ์ที่มากระทบ มีการรักษาจิตใจไม่ให้ความโลภ โกรธ หลง ครอบงำ มีการสวดมนต์เพื่อให้จิตใจสงบตามศาสนาของตน

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แนวทศพิศราชธรรม ในด้านอักโภระ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ การมีจิตใจที่ดีไม่มุ่งร้ายต่อผู้อื่นด้วยกาย วาจา และใจ การรู้จักให้อภัย และทำความเข้าใจผู้อื่น การรู้เท่าทันอารมณ์ปัจจุบันว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ มีการแผ่เมตตาจิตไปให้ผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ ถ้าผู้มากล่าวว่าร้ายก็สามารถทำจิตใจให้เป็นปกติได้

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แนวทศพิศราชธรรม ในด้านอวิหิงสา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ การไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้ที่เสียโอกาสและด้อยกว่า การไม่สร้างหนี้ให้แก่ตนและครอบครัว การไม่ใช้อำนาจจนเกินขอบเขต การวางตัวเป็นกลางได้และให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย การไม่เลือกปฏิบัติกับเพื่อนร่วมอาชีพ

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แนวทศพิศราชธรรม ในด้านขันติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ การไม่ละทิ้งการทำงานหน้าที่ไปโดยมิชอบ มีความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงาน มีความอดทนต่อการเจ็บไข้ ไม่สบายกาย มีความอดทนต่ออำนาจกิเลสของตน การไม่หวั่นไหวต่อคำนิทาและสรรเสริญ

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แนวทศพิศราชธรรม ในด้านอวิโรธนะ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการดำเนินชีวิตไปตามกรอบของกฎหมายและศาสนา การไม่เป็นคนคลั่งที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ความเป็นบุคคลผู้ตั้งมั่นในความยุติธรรม การยึดเอาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า ระดับ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณา 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง ด้านมีความคิด ด้านมีความริเริ่ม ส่วนด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในหน่วยงาน มีการให้บุคลากรศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มเติม มีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตลอดเวลา มีการแลกเปลี่ยนความรู้ มีการนำข้อบกพร่องภายในองค์กรมาปรับปรุง

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านมีความคิดริเริ่ม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการนำวิวัฒนาการใหม่ ๆ มาพัฒนาภายในองค์กร มีการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่ม มีการนำเอาประสบการณ์ของแต่ละคนมาประยุกต์ใช้ มีแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นบุคลากรอยู่ตลอดเวลา มีโครงการสำหรับครูและนักเรียนให้ศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านมีความคิด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการพัฒนาให้เกิดทักษะในทุก ๆ ด้าน มีการพัฒนาเด็กตามศักยภาพของตนเอง มีการพัฒนาตัวเองให้เข้ากับยุคปัจจุบัน มีการเน้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตัวเอง มีการบูรณาการเนื้อหาวิชาการต่างๆ

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านให้ความสำคัญแก่บุคคล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการเน้นบุคลากรให้นำวิวัฒนาการใหม่ๆ มาใช้ มีการเน้นบุคลากรให้เสียสละต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว มีการเสาะแสวงหาบุคคลที่มีคุณสมบัติมาปฏิบัติหน้าที่ มีการบรรจุบุคลากรให้ตรงกับหลักสูตร มีการจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่ๆ ปฏิบัติ

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านมีความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีความกล้าและสามารถในการตัดสินใจเฉพาะหน้า มีความเป็นตัวของตัวเอง และ จริยวัตรที่เป็นแบบอย่าง มีอุดมคติที่สนะวิสัยชักนำให้เชื่อถือได้ มีการสร้างความเป็นผู้นำที่มีความรู้

หรือความสามารถพร้อมทั้งคุณธรรม มีการให้อิสระในการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านมองกว้างและไกล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีความพยายามที่จะนำองค์กรสู่ความเป็นสากล มีการวางแผนเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะมาถึง มีการนำหลักสูตรการเรียนการสอนมาปรับปรุงใหม่ให้ทันสมัย มีการวางนโยบายไว้ล่วงหน้า มีการให้ความสำคัญกับการทำงานระหว่างประเทศ

พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านมีความใฝ่รู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการแสวงหาความรู้ในการบริหารงานที่ใหม่ๆ รู้จักการแบ่งเวลาของตัวเองอย่างมีระเบียบแบบแผน มีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร รู้จักการใช้อำนาจในการปกครองอย่างถูกต้องและถูกเวลา มีความอยากรู้อยากเห็นในข้อบกพร่องของตัวเอง

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการนำวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีเข้ามาในหลักสูตรการเรียน มีความเป็นนักคิด นักทดลองเทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ มีการให้นักเรียนผลิตและทดลองเทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ มีการนำวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนมาประยุกต์ใช้ มีการแนะนำและเปิดโอกาสให้หน่วยงานเอกชนได้ทำกิจกรรมในสิ่งใหม่ๆ เสมอ

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการกล้าตัดสินใจในเทคโนโลยีใหม่ๆ มีการยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา มีการตัดสินใจได้ทันเวลาและตามกำหนดการของงาน มีการยึดติดอยู่กับความคิดเดิมๆ มีการบริหารงานอย่างขอไปที

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ด้านมีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีความรักในความยุติธรรมเกลียดความทุจริต มีทัศนคติที่ดีต่อบุคลากรในหน่วยงาน มีความกล้าทำสิ่งที่ถูกต้องมากกว่าสิ่งที่ถูกใจ มีการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น มีการยอมรับความบกพร่องของตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญถึงการค้นพบในการศึกษาในครั้งนี้ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย กรอบแนวคิด และสมมุติฐานของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิศราชธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3” นั้น ในภาพรวม การบริหารแนวทศพิศราชธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งตอบรับสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิศราชธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 มีความสัมพันธ์กัน” นั้นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภกิจ สานุสัจย์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริยนต์ เถาชะบุตร (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะองค์การกับภาวะผู้นำที่มีต่อประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสกลนคร” ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะองค์การของโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านผลสำเร็จการบริหารของโรงเรียนและด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ลักษณะองค์การของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลสำเร็จการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลสำเร็จการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลโรงเรียนด้านความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีความสัมพันธ์ระหว่างทศพิธราชธรรมกับภาวะผู้นำ ในการบริหาร โรงเรียนจึงจะทำให้การบริหารงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาการบริหารแนวทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3” นั้น ในภาพรวมการบริหารแนวทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับมาก ซึ่งตอบรับสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “ระดับการบริหารแนวทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อยู่ในระดับมาก” นั้นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมาน ศรีประสิทธิ์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการบริหาร โรงเรียนแก่นำและ โรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนแก่นำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และโรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีการบริหารงานรวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนแก่นำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้กับโรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2 มีการบริหารงานด้านการจัดการ ด้านแผนงานของโรงเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ด้านการให้ขวัญและกำลังใจ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและด้านการรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับการผลการวิจัยของ วัฒนศักดิ์ เขียวขำ (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอนพบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารทั้ง 4 ชั้นตอน มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ชั้นตอนการจัดองค์การ ชั้นตอนการวางแผน ชั้นตอนการดำเนินงาน และชั้นตอนการประเมินผล ตามลำดับ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีการบริหารโรงเรียนที่ดี มีคุณธรรม และหลักธรรมในใจ อยู่ในระดับมาก จึงทำให้โรงเรียน สามารถประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3” นั้น ในภาพรวม ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 อยู่ในระดับมาก ซึ่งตอบรับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 อยู่ในระดับมาก” นั้นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปราณี มหะศักดิ์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำสูงทุกด้าน โดยด้านพฤติกรรมผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านมีส่วนร่วม และด้านบทบาทของผู้นำ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกเมธ พิมพ์เข้าธรรม (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1-5 มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสัญลักษณ์ รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคนิค

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนควรมีการปฏิบัติงานที่ดี มีคุณภาพมาตรฐาน ในระดับมาก จึงทำให้โรงเรียนสามารถประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวศัพทราชาธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวศัพทราชาธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ดังนี้

1. ผู้บริหาร ควรจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเพื่อให้ครู-อาจารย์มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
2. ผู้บริหารควรมีบรรทัดฐาน หรือกฎเกณฑ์ ที่ทุกคนยอมรับ และส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตาม เพื่อให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และทำให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด
3. ผู้บริหารควรทำการอบรมครู-อาจารย์ทางด้านการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วย เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน
4. ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถ และความถนัดของครู-อาจารย์แต่ละคน เพื่อให้ผลของการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และคุณภาพที่มากขึ้น
5. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นเมื่อพบข้อผิดพลาดในการทำงาน หรือช่องทางที่ดีกว่า เพื่อให้การทำงานมีความถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพที่ดี
6. ผู้บริหารควรสร้างให้ครู-อาจารย์ทุกคนคำนึงถึง ผลประโยชน์ของเด็กนักเรียนเป็นหลัก ไม่ยึดติด กับบุคคล สถานที่ หรืองานนั้น ๆ ไม่ว่าจะทำงานกับผู้บริหารหรือผู้ร่วมงานคนใด ก็ สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้ตลอดเวลา
7. ผู้บริหารต้องสร้างจิตสำนึกให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษางานของตนเองอยู่เสมอ โดยมีความอดทนต่อความยากลำบาก รวมถึงการเพิ่มพูนความรู้ของตนเองอยู่เสมอ เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิชราชธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปนั้นควรทำการศึกษา ดังนี้

1. เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษากับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบกับ การวิจัยในครั้งนี้
2. ควรศึกษาประสิทธิภาพบริหารงานกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อื่น ๆ เช่น พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์กันหรือไม่
3. ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์จากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อประยุกต์ใช้ประสิทธิภาพในการบริหารตามหลักทศพิชราชธรรมกับภาวะผู้นำ ให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรต่อไป